

Спорт і політика: методологія дослідження двосторонніх впливів у глобальному контексті

УДК 327.57

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-1.19>

Коноваленко Євгеній Леонідович
аспірант кафедри політичних наук
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
ORCID: 0009-0002-0651-200X

Спортивна дипломатія слугує засобом культурного обміну, а спорт сприяє взаємному розумінню, підкреслюючи його важливість як інструменту культурної дипломатії. Великі спортивні події мають значний економічний вплив на країну-господаря. Спортивний маркетинг відіграє важливу роль у формуванні національної гордості та патріотизму, а корпоративне фінансування спорту й інвестиції вимагають високих стандартів прозорості та нульової толерантності до корупції. Інклюзивний спорт, подолання дискримінації, спортивна активність молоді формують громадянську позицію, дозволяють розвиватися патріотизму та соціальній активності. На цій основі посилюється соціальна єдність, а різні глобалізаційні рівні впливають на політичну й економічну сфери суспільства. Взаємозалежність політики і спорту та методологічні питання, пов'язані з вивченням цього впливу, мають вирішальне значення для розуміння глобалізації суспільних процесів. Спеціалізація на цій темі є важливою не лише для наукових, але й для практичних досліджень, оскільки взаємодія між цими двома сферами відбувається на різних рівнях – від соціальної поведінки громадян до рівня державної політики.

Цілями цієї статті є дослідження механізму двонаправленого впливу політики та спорту, аналіз того, як взаємодія між цими двома сферами впливає на різні аспекти суспільного життя в умовах глобалізації, а також визначення найбільш ефективних способів аналізу взаємодії з метою кращого розуміння природи та наслідків такої взаємодії. У статті визначено основні підходи та методи дослідження взаємодії спорту та політики. Окреслено ключові приклади політичного впливу на минулі та сучасні спортивні події. Визначено питання впливу спорту на політику. Окреслено культурні, соціальні та економічні наслідки взаємодії між спортом і політикою в умовах глобалізації. Надано рекомендації для подальших досліджень і практики, які можуть бути застосовані до спортивної дипломатії та спортивного менеджменту.

Ключові слова: спорт, політика, методологія дослідження, двосторонні впливи, глобалізація, спортивна дипломатія.

Вступ. Історія спорту – це сфера, де часто застосовується політична влада, де робляться спроби зміцнити національну ідентичність і використовуються інструменти пропаганди. З іншого боку, політичні рішення мають вплив на спорт. Вони можуть змінювати умови проведення спортивних заходів, обмежувати або підтримувати певні види спорту, а також суттєво впливати на зміст культурного та соціального життя громадян.

Сьогодні питання глобалізації, яка об'єднує весь світ, ще інтенсивніше відкриває цю сферу взаємодії, породжуючи нові виклики, а також досліджуючи роль міжнародних відносин і соціальних структур. У методологіях, які вивчають контекст взаємодії спорту та політики, великий інтерес викликає наявність державних рішень щодо конкретних спортивних подій, їх учасників і професійної діяльності спортсменів. Прикладами можуть слугувати політичні бойкоти Олімпійських ігор і санкції, що обмежують доступ спортсменів до певних спортивних подій. Такі випадки показують, що політика безпосередньо втручається у спортивне життя країни.

Натомість спорт є популярним, має здатність об'єднувати мільйони людей і тому класифікується як інструмент впливу для політичних лідерів і корпорацій. Компанії можуть використовувати спортивні події для підвищення свого іміджу

та вирішення складних дипломатичних проблем, які неможливо вирішити в інший спосіб. Це свідчить про необхідність вивчення спорту як сфери, що може допомогти вирішити етичні та соціальні проблеми, такі як рівний доступ до можливостей, повага до прав і свобод людини та сприяння соціальній справедливості. Ці цінності виражаються через спорт, оскільки він є доступним і зрозумілим на інтуїтивному рівні. Значна кількість спортсменів мають можливість використовувати медіа-платформи для політичних заяв, що також підкреслює двосторонній характер взаємовпливу.

Дослідження є важливим для розуміння того, як спорт і політика взаємодіють, стаючи елементами соціальних змін, і як це впливає на повсякденне життя. Взаємозалежність політики і спорту та методологічні питання, пов'язані з вивченням цього впливу, мають вирішальне значення для розуміння глобалізації суспільних процесів. Це важливо не лише для наукових, але й для практичних досліджень, оскільки взаємодія між цими двома сферами відбувається на різних рівнях – від соціальної поведінки громадян до рівня державної політики.

Метою цієї статті: дослідити механізми двонаправленого впливу політики і спорту; проаналізувати, як взаємодія між цими двома сферами впливає на різні аспекти суспільного життя в умовах

глобалізації; визначити найефективніші способи аналізу взаємодії з метою кращого розуміння природи та наслідків такої взаємодії.

Основні **завдання** статті: визначити основні підходи та методи дослідження взаємодії спорту та політики; описати приклади політичного впливу на минулі та сучасні спортивні події, спробувати виявити відповідні тенденції та закономірності; визначити, чи може спорт впливати на політику, і якщо так, то яким чином; окреслити культурні, соціальні та економічні наслідки взаємодії між спортом і політикою в умовах глобалізації; надати рекомендації для подальших досліджень і практики, які можуть бути застосовані до спортивної дипломатії та спортивного менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження Clift, & Bustad [5, с. 1–3] показує, що з 1980-х років вивчення спорту та політики стало міждисциплінарним полем, що охоплює такі теми, як міжнародні відносини, ідеологія, етнічність, гендер, права людини, екологія. Sam [10, с. 1] розглядає основні питання у сфері політики та спорту, такі як розподіл ресурсів (масовий або елітний спорт), регулювання (допінг, договірні матчі) та управління (підзвітність, модернізація). Автор також аналізує теоретичні підходи (плюралістичний, інституційний, ідеалістичний), їхній внесок у розуміння політичних процесів, імплементацію програм і результати політики.

Дослідження Budiasa [3, с. 465–467] фокусується на зв'язку між політичною комунікацією та спортивними подіями. Зазначається, що великі спортивні заходи, такі як Олімпійські ігри та чемпіонати світу, використовуються для просування політичних ідей як на національному, так і на міжнародному рівнях. Cashmore [4, с. 1–3] досліджує зміни у політиці спорту після 2020 року: більшість уболівальників визнають здатність спорту впливати на соціальні зміни, хоча частина вважає, що спорт повинен залишатися незалежним від політичних і соціальних сфер. Dichter [6, с. 7] досліджує використання спорту в дипломатії та те, як взаємодія спортивних організацій і дипломатів сприяє досягненню політичних цілей. Meeuwssen & Kreft [9, с. 3–7] висвітлюють суперечності в дискурсі Олімпійських ігор, підкреслюючи, що, попри заяви про аполітичність спорту, він історично підтримував консервативні ідеології: у дослідженні розглядається позиція спорту щодо війни в Україні та обмеження політичного самовираження спортсменів.

Розглянемо, як науковці окреслюють різні рівні взаємодії аналізованих сфер у світовій практиці. Деякі дослідження висвітлюють роль спорту як платформи для політичної діяльності у США. Ритуали і термінологія, що мають націоналістичні та мілітаристські корені, впливають на політичну поляризацію та спрощують політичні процеси до

гри в «переможців і переможених». Крім того, розглядається вплив спортивного активізму на політичну атмосферу [12, с. 1–5].

Рішення Суду ЄС щодо автономії спорту в Європі, на переконання García [7, с. 4], підтверджують ключові особливості європейської моделі спорту, але обмежують незалежність спортивних організацій, а також підкреслюють проблеми політики, підзвітності та критикують примусовий арбітраж, вказуючи на перевагу законів ЄС над політичними аспектами спортивного регулювання.

У дослідженні Lesch [8, с. 7–13] проаналізовано зв'язок між гендерним складом органів управління спортом і державною політикою в Німеччині: склад парламенту та уряду впливає на представництво жінок у спортивних організаціях, вказуючи на так звані «ефекти перетікання». У статті Schüpbach [11, с. 5–7] досліджується взаємозв'язок політики та спорту під час Холодної війни через призму гендерної політики у художній гімнастиці Швейцарії, а також аналізуються архівні джерела та усні історії, які демонструють, як швейцарська федерація адаптувалася, інтегруючи східні методики, водночас дистанціюючись від політичного ідеалу Сходу.

Глава з книги Alpan [1, с. 17–34] показує, як спорт у Туреччині тісно переплітався з політикою у різні історичні періоди: автор аналізує такі аспекти, як політика, інституції та ідентичність, щоб зрозуміти, як спорт впливав на суспільство під час різних політичних режимів. Книга Begovic [2, с. 1–4] досліджує, як у Західних Балканах спорт використовувався як інструмент державної політики та націотворення та спонукає до вивчення взаємозв'язку між спортивною політикою, державним управлінням і викликами, зокрема клієнтелізмом, корупцією та політичною залежністю.

Однак навіть попри значну кількість прямих або опосередкованих досліджень у сфері, усе ж маємо невирішене питання методології взаємодії політики й спорту, зважаючи на їх неперервний векторний вплив. У статті перед нами постає потреба окреслити недостатньо вивчені в попередніх дослідженнях рівні взаємозв'язків між спортом і політикою. Матеріал будемо розглядати на таких векторах. Перший – взаємний вплив політики і спорту. Значна кількість попередніх досліджень вивчають одностороннє спрямування – або політики на спорт, або спорту на політику. Однак досі не вивченими є механізми, які окреслюють двосторонній характер взаємодії та процеси, у яких ця взаємодія відбувається. Необхідно проаналізувати, як формується така взаємодія та які нові політичні та культурні тенденції вона продукує. По-друге, сприйняття політичних подій населення саме через призму спорту. Недостатньо дослідженою темою є сприйняття громадянами політичних подій, які мають місце в спортивному контексті. Вболівальники і спортсмени мають різні

думки та реакції, вони можуть різнитися від ситуації в країні, особливо в умовах сучасних політичних та економічних криз. По-третє, недостатньо вивченою є роль приватного бізнесу в спорті, а також його вплив на політичні рішення. Значна кількість корпорацій фінансово підтримують спортивну сферу і в такий спосіб можуть впливати на політичні рішення, особливо якщо вони в подальшому отримують глобалізаційне забарвлення. Економічний тиск приватних корпорацій на політику, коли вони підтримують спортивні заходи й організації, також значною мірою перегукується із проблематикою нашого дослідження.

Методи дослідження. Для того, щоб окреслити основні підходи та методи дослідження взаємодії політики та спорту, необхідно розуміти, що ми заглиблюємося у значну кількість багатопротифільних методів і підходів, які повинні враховувати і соціокультурні, і політичні аспекти. Наприклад, історичний підхід, де нам вдається розглянути спортивні події еволюційно в контексті політичних змін. Яскравим прикладом будуть відносини між США і СРСР, які вплинули на розвиток спорту в часи Холодної війни. Такий приклад допомагає виявляти закономірності застосування політичного тиску або пропаганди у спорті.

Варто виокремити соціологічний аналіз, до якого належать опитування та аналіз громадської думки. Це допомагає вивчати сприйняття мешканцями країни подій суспільно-політичного значення, що відбуваються у спортивному контексті. Громадська думка щодо політичних акцій у спорті може допомогти зрозуміти, як саме суспільство аналізує такі явища, як бойкоти подій чи висловлювання / коментування соціальних проблем спортсменами. Згідно з опитуванням Pew Research Center (США, 2021), 54% американців вважають, що спортсмени мають право висловлювати свої політичні позиції у спорті. Однак 43% виступають проти таких дій, наголошуючи на необхідності «тримати спорт подалі від політики». У Великій Британії опитування YouGov (2020) показало, що 67% людей підтримують поведінку «Життя чорношкірих важливі» у спорті, включно з агресивним жестом «стояння на колінах», який демонструють гравці Прем'єр-ліги. Опитування Gallup (2022) щодо бойкоту спортсменами Олімпійських ігор у Пекіні через порушення прав людини в Китаї: 48% американців вважають, що США повинні були підтримати бойкот на офіційному рівні, тоді як 44% не згодні з цим, а важливість «політичного нейтралітету в спорті» є. Це підкреслює важливість політичної нейтральності спорту. В Україні (опитування GfK Ukraine (2021)) 72% респондентів вважають спортсменів важливими послами держави на міжнародній арені. Водночас 51% респондентів висловили незадоволення тим, що спортсмени не коментують важливі суспільно-політичні події, такі як війна та корупція.

Згідно з опитуванням Statista (ЄС, 2021), 34% громадян ЄС підтримують ідею запровадження санкцій проти країн, які використовують спорт у політичних цілях (наприклад, Росії після анексії Криму).

Важливий підхід – контент-аналіз медіа, що дозволяє науковцям оцінювати, як політики і медіа використовують спортивні події для формування громадської думки. Це аналіз концепції спортивних змагань у медіа, щоб зрозуміти, як політика і її підтекст можуть впливати на популярність певних спортсменів і видів спорту. Наприклад, матеріали «Медіатизація спорту як каталізатор гуманізму, миру та дружби» представлено контент-аналіз українських спортивних видань: «Динамо» (1928–1933, Харків) «Футбол» (2009–2022, Київ) «Футбольний стиль» (2010–2013, Київ) «Шахтар» (2006–2014, Донецьк). Цей аналіз допомагає зрозуміти, як ЗМІ висвітлюють спортивні події та використовують їх для формування громадської думки.

Окреслимо також кейс-стаді – аспект, який дозволяє проаналізувати конкретні приклади, такі як Олімпійські ігри або Чемпіонат світу з футболу, щоб отримати відомості про унікальні аспекти політичного впливу на спорт і спортивного впливу на політику. Ми аналізуємо кожен спортивний випадок саме в політичному контексті, охоплюючи як глобальні тенденції, так і регіональні відмінності. Наприклад, Олімпійські ігри 1980 року в Москві стали одним з найяскравіших прикладів використання спорту як інструменту політичного впливу. Понад 65 країн, включаючи США, бойкотували Ігри на знак протесту проти радянського вторгнення до Афганістану. Радянський Союз використовував Ігри для просування своєї влади, а бойкот продемонстрував, що спорт може бути потужним інструментом дипломатичного тиску в міжнародній політиці. Другим прикладом можуть бути Олімпійські ігри 2018 року в Пхьончхані, що стали символом примирення між Північною та Південною Кореєю. Незважаючи на міжнародний успіх об'єднаних жіночих хокейних команд двох країн, реакція південнокорейської громадськості була неоднозначною. Одні побачили в цьому жест мирних намірів, інші розкритикували політичні маніпуляції за допомогою спорту. Турнір допоміг налагодити діалог між Північною і Південною Кореєю і показав, що спорт може бути дипломатичним інструментом навіть у найжорстокіших протистояннях. Чемпіонат світу з футболу 2014 року в Бразилії показав, як великі спортивні події можуть спровокувати соціальний протест. Великі витрати на підготовку до турніру викликали громадське обурення, і громадяни закликали до подальших інвестицій у соціальну сферу. Водночас турнір привернув увагу до футболу як важливої частини національної ідентичності Бразилії, але також оголив соціально-економічні проблеми, такі як корупція під час

проведення турніру. Ці приклади ілюструють багатогранний вплив спорту на політику і навпаки. Ці приклади ілюструють багатогранний вплив спорту на політику і навпаки.

Результати та дискусії. Для повнішого окреслення теми статті необхідно звертатися до ключових прикладів впливу політики на спортивні події, виявляти тенденції та закономірності в цій сфері. Такі приклади простежуємо у значній кількості випадків, які стають знаковими. Наприклад, олімпійські бойкоти: США бойкотували Олімпіаду в Москві в 1980 році через вторгнення СРСР в Афганістан; натомість радянська влада бойкотувала Ігри в Лос-Анджелесі у 1984 році. Ці події стають яскравими прикладами політичного використання спорту, характеризують його як засіб міжнародного тиску, що підтверджено дослідженням Clift & Bustad [5, с. 1–3] про тісний зв'язок спорту з глобальними політичними процесами.

Важливо також розглядати спортивну дипломатію. Наприклад, участь об'єднаної корейської команди у Олімпіаді 2018 року сприяла міжнародному діалогу та показала, що спорт може стати засобом мирних переговорів навіть між країнами з політичною напругою. Такий вид дипломатії, зокрема через спорт, є способом демонстрації готовності країн до співпраці. Саме його у своїй розвідці розглядає й аналізує Dichter [6, с. 1–7], у висновку наголошуючи, що саме спорт відіграє важливу роль у створенні нових форматів діалогу в конфліктах.

У контексті методології важливо пам'ятати, що корпоративний вплив на спорт також має значний ефект. Наприклад, компанії Adidas або Coca-Cola фінансують спортивні заходи, формують політичний імідж команди та країни, підтримуючи спортивні події. Це не лише підвищує популярність брендів, але й може впливати на політичні рішення, про що зазначає Cashmore [4, с. 8] у своєму дослідженні спортивного маркетингу.

Динамічною тенденцією, що підтримується висновками Shen & Shrimpton [12, с. 1], у політичній активності є також поширення протестів у спорті в контексті політики. Відомий приклад – колінопреклоніння Коліна Каперника під час гімну США як протест проти расової дискримінації. Такі акції набувають популярності серед спортсменів, підкреслюючи, що спорт стає потужною платформою для вираження не лише політичних, а й соціальних позицій.

Невід'ємною складовою нашого аналізу є теза, що спорт здатний впливати на політику різними способами і механізмами. Серед них ключову роль відіграє формування національної ідентичності. Символами об'єднання нації стають успіхи спортсменів на міжнародних аренах, що посилює почуття патріотизму та сприяє національній єдності. Це якісно впливає на внутрішню політику, дозволяючи

політикам використовувати спортивні досягнення для підвищення власного рейтингу.

Другим важливим механізмом є зниження соціальної напруги під час проведення масштабних спортивних подій, які об'єднують громадян. У 2014 році Чемпіонат світу в Бразилії відволік увагу від політичних і соціальних конфліктів, що дозволило уряду зміцнити свої позиції перед виборами. Спорт також стає платформою для соціальних протестів. Зокрема, Колін Каперник висловлював свій протест проти дискримінації саме під час своїх виступів. Це свідчить, що спортсмени можуть вносити корективи в політичний порядок і виступати «рупорами» важливих соціальних питань.

Спорт у зовнішній політиці часто використовується державами при ініціюванні спортивних заходів із метою покращення міжнародних відносин. Наприклад, у 1971 році візит китайських спортсменів до США сприяв зміцненню міждержавних зв'язків і слугував механізмом зниження напруги.

Необхідно також говорити про культурні, економічні, соціальні наслідки взаємодії політики і спорту. Ця взаємодія продукує численні культурні наслідки, сприяючи взаємному розумінню, обміну цінностями та досвідом між країнами. Найяскравішим прикладом є Олімпійські ігри, які символізують не тільки культурний обмін, а й культурне примирення навіть між країнами з напруженими політичними відносинами.

Як зазначають Begović [2, с. 7] та García [7, с. 11], соціальний аспект спорту допомагає формувати національну гордість і єдність. Спортивні досягнення можуть ставати символами національної гордості, як ми це бачимо на прикладі українських спортсменів. Економічний вплив спорту проявляється, зокрема, у впливі спортивних заходів на економіку країни. Наприклад, Чемпіонат світу з футболу в Південній Африці приніс значні інвестиції, створив велику кількість робочих місць і стимулював розвиток інфраструктури. Отже, спорт є не тільки культурним, а й економічним двигуном, що впливає на міжнародну політику і бізнес.

Можемо надати також практичні рекомендації, які допоможуть розвивати подальші дослідження.

Необхідно розширювати вивчення дипломатії спорту в міжнародних конфліктах. Спортивна дипломатія є важливим елементом міжнародних відносин, особливо коли йдеться про політичний конфлікт. Необхідно розглядати механізми, які зробляють спорт інструментом мирного діалогу між країнами, що дозволить створювати нові способи досягнення політичної стабільності. Вивчати олімпійське перемир'я буде корисно, якщо ми хочемо знайти основу нових дипломатичних ініціатив. Це допоможе зрозуміти, як спортивні заходи такого рівня можуть впливати на геополітичну ситуацію.

Важливим є дослідження впливу міжнародних спортивних організацій на політику країн. МОК

та ФІФА мають значний вплив на рішення урядів, що стосуються спорту. Країни можуть вносити зміни в законодавство для того, щоби вимоги до організацій були відповідними та зберігали право на участь у змаганнях. Дослідження нормативно-правової бази допоможе виявляти рівень впливу на національні політики та правила гри глобальних спортивних структур. Це може стати базою аналітики співпраці держав та міжнародних спортивних організацій.

Необхідно вивчати економічний вплив спортивних подій на територію, де вони відбуваються. Олімпійські ігри та чемпіонати світу дозволяють висунути тезу, що проведення великої спортивної події – це витрати і доходи. Їхній глибокий аналіз дозволить прогнозувати наслідки організації такої події. У цьому контексті допоможе розробка економічної моделі, що дозволить оцінити доцільність інвестицій у такі заходи. Це дозволить державі ухвалити правильні рішення щодо організації змагань.

Пропонуємо аналізувати і вплив спортивного маркетингу на громадську думку. Образ національної гордості та патріотизму, щоб просунути бренд, часто застосовується у спортивному маркетингу. Необхідно зрозуміти, як комерційна компанія може впливати на рівень громадської думки через спонсорську кампанію, підтримуючи національну команду. Це зміцнює національну ідентичність, а також формує етичні підходи до маркетингу для уникнення маніпуляцій думкою суспільства.

Наступне: рекомендуємо поглиблювати аналіз ролі медіа під час висвітлення політичної активності спортсменів. Медіа є платформою для висловлення поглядів, і спортсмени часто використовують її, щоб привертати увагу до суспільних питань. Це допомагає зрозуміти, як медіа трансформують сприйняття політичних подій через спорт. Аналіз реакції аудиторії та формування поведінки спортсмена й організацій може забезпечити перспективи регулювання політичної активності.

Важливо також розробляти рекомендації, щоб мінімізувати тиск політики на спортсменів. Тиск може негативно впливати на їхню кар'єру та репутацію. Захист прав спортсменів на законодавчому рівні дозволить забезпечити свободу слова та унеможливити загрози переслідувань. Це також запобігатиме зловживанням владою, забезпечуючи безпечне середовище для спортсменів, особливо в авторитарних країнах. Права спортсменів є важливим елементом забезпечення прозорості у спорті, а захист їхніх прав – необхідний крок до збереження цієї прозорості.

Аналіз політичного іміджу, створеного через національні спортивні успіхи, допоможе зрозуміти, як перемога спортсмена може бути використана для формування іміджу держави. Часто досягнення у спорті асоціюють із успіхом політичного керівництва, і уряд може використовувати спор-

тивні перемоги для підвищення довіри до політичних інститутів.

Також необхідно досліджувати спортивну дипломатію у межах культурного обміну. Спортивна подія – це сприятлива умова для культурних обмінів, що може допомогти зміцнити взаємозв'язки між країнами та стати інструментом зниження міжнародної напруги. Спорт є важливим інструментом культурної дипломатії.

Рекомендуємо розробляти стандарти прозорості фінансування спортивних організацій. Фінансування спорту часто має ризики корупції. Стандарти прозорості забезпечують справедливий розподіл ресурсів і утворюють нульову толерантність до корупції.

Визначення впливу спортивних подій на туристичні потоки також є важливим аспектом. Спортивні заходи стимулюють приплив туризму, підвищуючи міжнародний імідж країни. Це може стати основою для стратегії розвитку туризму через спортивні події.

Аналітика впливу спорту на інтеграцію етнічних меншин також важлива. Спорт сприяє інтеграції різних етнічних груп, розкриваючи його соціальну функцію та значення міжетнічних відносин. Це допоможе розробити нові підходи для інтеграції меншин через спорт. Дослідження механізмів подолання дискримінації у спорті важливе для створення рівноправного середовища. Дискримінація за расою, статтю або іншими ознаками є значною проблемою, і справедливе спортивне середовище можна забезпечити, лише подолавши її.

Важливо поглиблювати вивчення ролі приватного бізнесу у фінансуванні спортивної інфраструктури. Бізнес може інвестувати у спорт і впливати на його розвиток, тому необхідно підвищувати прозорість та етичні стандарти у відносинах між корпораціями та спортивними організаціями.

Також важливо досліджувати соціальну роль спортивних клубів у громадах. Спортивні клуби, зокрема в об'єднаних територіальних громадах, сприяють підвищенню громадської активності та формуванню соціальних зв'язків, знижуючи конфліктність.

В умовах війни, особливо в Україні, необхідно розробляти рекомендації для підтримки інклюзивного спорту. Спорт має бути доступним для всіх, і залучення до нього людей з інвалідністю сприятиме зниженню рівня соціальної ізоляції та підвищенню толерантності.

Вивчення впливу політичних конфліктів на спортивні союзи та федерації дозволяє отримати інформацію про роботу міжнародних спортивних організацій, що реагують на глобальні виклики. Це сприяє розробці політики, яка знижує залежність спорту від політики.

Також важливо досліджувати вплив спорту на психологічне здоров'я спортсменів. Психоло-

логічний тиск на спортсменів, особливо на міжнародних змаганнях, негативно впливає на їхнє професійне та особисте життя, тож необхідно створювати умови для підтримки їхнього психологічного здоров'я.

Нарешті, аналіз тенденцій спортивної та політичної взаємодії в умовах глобалізації є важливим. Глобалізація змінює відносини між політикою і спортом, що стає основою для формування стратегії захисту незалежності спорту. Управління конфліктами на рівні федерацій та союзів сприятиме стабільності і прозорості у спорті на локальному та міжнародному рівнях.

Політична активність молоді та аналіз впливу спорту також мають визначальне значення. Спорт сприяє формуванню національної свідомості молоді і стає основою для розробки програм, що заохочують молодь до соціальної активності через спорт.

Висновки. Опрацювавши окреслені завдання, можемо зробити висновок, що питання взаємозв'язку спорту і політики відображає тезу про те, що спорт є не лише платформою персональних досягнень, а й засобом дипломатії та впливу на міжнародній арені. Політичний конфлікт та стратегічний інтерес держави можуть відображатися в спортивних подіях. На цій підставі спорт використовується як елемент послаблення напруженості та підвищення рівня взаємодії між державами. Історичні приклади, зокрема бойкоти Олімпійських ігор, відображають, що спорт є каналом вираження політичної позиції держави.

Медіа та їхня роль у висвітленні спортивних подій свідчать про значний вплив на суспільну думку, адже вони формують не лише уявлення громадян, а й створюють умови для зміни суспільного настрою. Спортивна дипломатія слугує засобом культурного обміну, а спорт сприяє взаємному розумінню, підкреслюючи його важливість як інструменту культурної дипломатії. Великі спортивні події мають значний економічний вплив на країну-господаря. Спортивний маркетинг відіграє роль у формуванні національної гордості та патріотизму, а корпоративне фінансування спорту й інвестиції вимагають високих стандартів прозорості. Інклюзивний спорт, подолання дискримінації, спортивна активність молоді формують громадянську позицію, дозволяють розвиватися патріотизму та соціальній активності. На цій основі

посилюється соціальна єдність, а різні глобалізаційні рівні впливають на політичну та економічну сфери суспільства.

Перспективними напрямками подальших досліджень можуть бути вивчення впливу спортивних санкцій і бойкотів, аналіз впливу спортивного маркетингу, глибше вивчення питання інклюзивного спорту, соціальної функції спортивних клубів у громадах. Важливим є також розробка стандартів прозорості фінансування спорту, а також дослідження міжнетичної взаємодії у спорті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Alpan, B. (2024). Sport and politics in Turkey. <https://doi.org/10.3366/edinburgh/9781474492515.003.0051>
2. Begovic, M. (2023). Sports policy and politics in the Western Balkans. <https://doi.org/10.4324/9781003246992>
3. Budiasa, M. (2024). Communication politics in sports events (politicization or political sports event). *Pena Justisia Media Komunikasi dan Kajian Hukum*, 23, 461–471.
4. Cashmore, E., Dixon, K., & Cleland, J. (2023). The new politics of sport. *Sport in Society*, 26, 1–10. <https://doi.org/10.1080/17430437.2023.2170786>
5. Clift, B., & Bustad, J. (2019). Sport and politics. <https://doi.org/10.1093/obo/9780199756223-0294>
6. Dichter, H. (2021). The diplomatic turn: The new relationship between sport and politics. *The International Journal of the History of Sport*, 38, 1–15. <https://doi.org/10.1080/09523367.2021.1894135>
7. García, B. (2024). Down with the politics, up with the law! Reinforcing EU law's supervision of sport autonomy in Europe. *The International Sports Law Journal*, 23, <https://doi.org/10.1007/s40318-024-00264-x>
8. Lesch, L., Kerwin, S., & Wicker, P. (2022). State politics and gender diversity in sport governance. *Economics of Governance*, 23(1), 1–25. <https://doi.org/10.1007/s10101-022-00275-0>
9. Meeuwssen, S., & Kreft, L. (2022). Sport and politics in the twenty-first century. *Sport, Ethics and Philosophy*, 17, 1–14. <https://doi.org/10.1080/17511321.2022.2152480>
10. Sam, M. (2022). Sport, policy, and politics. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780197519011.013.4>
11. Schüpbach, Y. (2024). Negotiating the space between East and West: Sport and gender politics in Swiss women's artistic gymnastics in the Cold War era. *The International Journal of the History of Sport*, 41, <https://doi.org/10.1080/09523367.2024.2384549>
12. Shen, J., & Shrimpton, C. (2021). Sports at play in American politics. *Journal of Student Research*, 10, <https://doi.org/10.47611/jsrhs.v10i3.1876>

Sport and politics: methodology for studying bidirectional influences in a global context

Konovalenko Yevgenii Leonidovich

Postgraduate Student at the Department
of Political Science
Ukrainian State University named after
Mykhailo Drahomanov
Pyrohova str., 9, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0009-0002-0651-200X

Sport diplomacy serves as a means of cultural exchange, and sport promotes mutual understanding, highlighting its importance as a tool of cultural diplomacy. Major sporting events have a significant economic impact on the host country. Sports marketing plays an important role in building national pride and patriotism, and corporate sports funding and investment require high standards of transparency and zero tolerance for corruption. Inclusive sports, overcoming discrimination, sports activity of young people form a civic position, allow the development of patriotism and social activity. On this basis, social unity is strengthened, and different levels of globalization affect the political and economic spheres of society. the interdependence of politics and sports and methodological issues related to the study of this influence are crucial for understanding the globalization of social processes. Specialization on this topic is important not only for scientific, but also for practical research, since the interaction between these two areas occurs at different levels – from the social behavior of citizens to the level of state policy.

The goals of this article are to study the mechanism of the bidirectional influence of politics and sports and to analyze how the interaction between these two spheres affects various aspects of social life in the context of globalization; as well as determining the most effective ways of analyzing interaction in order to better understand the nature and consequences of such interaction. The article defines the main approaches and methods of research on the interaction of sports and politics. Key examples of political influence on past and present sports events are outlined. The question of the impact of sports on politics is determined. The cultural, social and economic consequences of the interaction between sports and politics in the conditions of globalization are outlined. Recommendations are provided for further research and practice that can be applied to sport diplomacy and sport management.

Key words: sport, politics, research methodology, bilateral influences, globalization, sports diplomacy.